

Basta – arbete, egenmakt och självkänsla!

Ordet idyll är väl så nära man kan komma en beskrivning av Bastas egendomar. I närheten av Nykvarn utanför Södertälje ligger Basta- kooperativets fastigheter. Sjönära med hästar och Gutefår i hagar som ger den där riktiga landetkänslan.

Till Basta kommer människor med missbruk och kriminalitet bakom sig. Här får de arbeta i något av Bastas företag. Arbete är också det som är själva rehabiliteringen och vägen tillbaka till ett vanligt liv.

– Jobbet i sig är rehabilitering. Att bara vara en före detta missbrukare ger ingen självkänsla. Man måste få en ny plattform att stå på något som ger en stärkt identitet. Arbete är en del i den utökade identitet, säger Namu Nambiar ordförande i Basta och som bott där 16 år.

Just nu bor och arbetar omkring 70 personer på Basta. Några familjer har egna små hus och deras barn går i skolan inne i Nykvarn. Det finns också en ny tvåvåningslänga med lägenheter samt hus där de boende har eget rum men delar kök och badrum.

För att få komma till Basta får alla gå igenom en vanlig anställningsintervju där de bla får berätta om varför de är motiverade till att ta ett arbete och lämna missbruk och det gamla livet bakom sig.

Att ha makt över sitt liv

Namu återkommer hela tiden till att Bastas modell bygger på egenmakt, att ge de som kommer till arbetskooperativet en känsla av att ha makt över sitt eget liv.

– Att befinna sig i utanförskap handlar till stor del om att inte ha känslan av att kunna ta makten över sitt liv, säger hon.

Som på många företag finns det även på Basta möjlighet till en karriärstege. Det innebär att det med tiden går att ta på sig allt mer ansvar och tex bli arbetsledare på något av företagen. Den här dagen besöker vi snickeriet som bla gör möbler på beställning, stallet som arrangerar ridläger och turridding samt Panget, hundgården som bedriver hunddagis och pensionat för hundar. Johnny Lundberg har blivit arbetsledare på just Panget efter att ha varit på Basta i ett år.

– Mitt arbete här gör att jag har utvecklats som person och ett exempel är att jag nu vågar ta egna beslut. Jag litar numer på min kunskap och mitt omdöme så pass att jag inte behöver gå till någon annan för att ta ett beslut.

– Jag har också fått lära mig att ha kundkontakt. Det är roligt när de kommer hit nya kunder som har blivit rekommenderade att placera sin hund här. Det är ett gott betyg på att vi har en bra verksamhet, säger Johnny Lundberg.

På alla tre ställen tycks det finnas det ett starkt engagemang bland dem som jobbar. Jag tas emot med fasta handslag och racka blickar som signalerar självförtroende och stolthet.

Och visst charmas jag av miljön, av personerna och inte minst av vetskapen om att det handlar om människor som verkligen har förändrat sina liv till det bättre. Men är Basta nu bara den idyll som växer fram framför mina ögon?

– Det är klart att folk får återfall här också men tar de droger åker de ut. Men det är också givet att man får flera chanser bara man kan övertyga om att man är motiverad och vill tillbaka till arbete, svarar Namu.

I snickeriet möter jag också en ev de få yngre killarna på Basta. Han vill vara anonym men kommer från Skärholmen och är här sin andra vända. Första gången han var på Basta bodde han i ett av husen med hela sin familj. Den här gången kommer han inte hit pga föräldrarnas missbruk utan för att få rätsida på sitt eget liv.

Utbildningar på Basta

Sedan några år tillbaka driver också Basta yrkesinriktade Komvuxutbildningar. Utbildningsverksamheten hålls på andra sidan vägen i en lika slående vacker miljö som arbetskooperativet. Det är på Komvux som Namu numer arbetar som datalärare, efter att ha varit arbetsledare i stallet där hon bla startade avelverksamhet och ridläger. Utbildningsplatserna är yrkeslinjer som tex plattläggare bygg- och barnskötarutbildning

– Vi ser även behovet av egenmakt hos våra elever. Desto mer de får att säga till om ju mer ansvar tar de. Vi hjälps alla åt för att det ska bli en bra utbildning här. Det handlar om ett förhållningssätt till andra människor och det går att träna upp. Ledorden är, vi hör dig och vi lyssnar på dig säger Namu.

I skolans kök arbetar I-Ron med sina 24 år är han den andra av fem yngre jag träffar som bor och arbetar här. Han har varit på Basta i två månader på så kallad kontraktsvård. Han fick välja på att sitta i fängelse i ett år eller arbeta på Basta under samma period. Han valde Basta. Han berättar att det smärtar och tänka på hur han hade det. Det ligger för nära i tiden helt enkelt.

– Behovet av att känna egenmakt är inte bara något för missbrukande människor som känner ett utanförskap. Det är jättemånga grupper i samhället som har behov av att känna egenmakt. Unga människor i skolan, gamla människor, arbetslösa, romer.

Även om det finns många grupper och individer i samhället som är utestängda tycks känslan av utanförskap vara väldigt lik hos de flesta. Det handlar om att inte höras, att inte ha en egen röst slår Namu bestämt fast.